

HET VANGEN VAN RALLIDAE.

In aansluiting op de bijdrage van G.H.J. de Kroon over het vangen van Water-rallen in "Op het Vinketouw" (1975, nr. 25, pag. 4) kan ik nog een paar mede-delingen doen over ervaringen die ik opdeed bij mijn pogingen om ralachtigen te vangen.

Gewapend met geluidsbanden met daarop de roep van Waterral, Porceleinhoen, Klein Waterhoen en Kleinst Waterhoen, ben ik gedurende de maand juni 1975 er zes nachten op uit geweest om te proberen exemplaren van deze soorten te vangen. Daartoe had ik de beschikking over enkele één-vleugel fuikjes, waar-van ik de vleugel of het "schut", zoals de visserman hier zegt, nog kon ver-lengen met enkele meters net.

In een buitendijks rietveld aan het IJsselmeer was een vorig jaar bij toe-val ontdekt dat het Kleinst Waterhoen er voorkwam en gewapend met de cassette recorder, met daarop afwisselend banden met de roep van verschillende ralle-soorten hebben we hier 's nachts rondjes gelopen om eerst eens aan de weet te komen welke soorten hier zaten, om daarna te proberen ze te lokaliseren. Gedurende enkele nachten bleef er een stevige N.O. bries doorstaan en het ruisende riet maakte het dan meestal onmogelijk om de minder luid roepende soorten te horen, te meer omdat een koor van kwakende kikkers gelijksoortige geluiden maakte. Wanneer het windstil was maakten de venijnig stekende muggen het verblijf tussen het riet weer tot een kwelling, hoewel het geregeld in-smeren van haar, gezicht en handen met petroleum wel enige verlichting gaf. Hoewel de verschillende rallesoorten, uiteraard indien aanwezig, meestal prompt reageerden op de lokroep van de recorder, bleek het toch niet zo eenvoudig om ze te vangen.

In het territorium van een Porceleinhoen werd een fuikje geplaatst en op een paar meter daarachter gingen we zitten met de recorder.

Het Porceleinhoen kwam wel tot vlak bij, maar wenste niet in de fuik te tippen.

Met de Waterral hadden we eerder al soortgelijke ervaringen opgedaan.

Op 17-6-'75 hoorden we 's nachts een roep die overeen kwam met die welke ons van het Kleinst Waterhoen was omschreven. Het klonk als een klein rateltje en deed soms denken aan de roep van de Zomertaling. Het geluid was echter totaal verschillend van de ons door het Vogeltrekstation op de band geleverde roep. We hebben deze roep toen zelf op de band opgenomen en daarmee gewapend konden we de vogel tot vlakbij lokken en nieuwe bandopnamen maken van rede-lijke kwaliteit.

Hierna hebben we een paar fuikjes gezet, maar ook deze vogel liet zich niet vangen. Twee nachten later hebben we het opnieuw geprobeerd, nu met een mistnet van 9 meter met aan weerszijden een fuik.

Na enig gemanoevreer met de recorder slaagden we er in om de roepende vogel tussen ons en het mistnet te krijgen, waarna hij zich vrij gemakkelijk in het mistnet liet drijven. Het bleek na vergelijking met verschillende af-beeldingen en beschrijvingen inderdaad een Kleinst Waterhoen te zijn.

Omdat we nog meer roepende exemplaren konden lokaliseren en aangemoedigd door dit eerste succes, besloten we in een volgende nacht nog een te probe-ren een Kleinst Waterhoen te vangen. Op dezelfde manier werd weer een mist-net met een paar fuikjes gezet. Ook nu liet de vogel zich weer binnen korte tijd tot vlak bij het net lokken, maar we slaagden er niet in om hem in het net te drijven, hoewel we soms maar een meter of vijf van het net af stonden

en de vogel tussen ons en het net in hoorden roepen.

Een paar nachten later hebben we het daarom op een andere manier geprobeerd. Nog voor het donker werd plaatsten we een 9 meter mistnet, met aan weerszijden aan het eind haaks daarop een 6 meter net.

We zetten de netten dus in een U-vorm en men zal begrijpen dat het de bedoeling was om de vogel binnen deze U te lokken om hem daarna in één van de netten te drijven. Daartoe hadden we nog een lijn van 15 meter lengte meegenomen, met aan deze lijn op afstanden van 1 meter korte stukjes ketting. Door nu elk een eind van de lijn te nemen (we werkten met zijn beiden) konden we het open gedeelte van de U afsluiten en wanneer we dan langzaam naar het 9 meter net liepen en daarbij de lijn met kettinkjes door de begroeiing lieten slepen, zouden we ongetwijfeld er in slagen de vogel in het net te drijven.

Dat dachten we tenminste, maar het pakte al even anders uit. Tot tweemaal toe zagen we kans om de roepende vogel in te sluiten, maar op het moment dat we dachten dat hij nu toch eindelijk in het net moest zitten, hoorden we hem, als deed hij het om ons te pesten, al weer achter ons roepen.

Hierna hebben we onze pogingen gestaakt, niet direkt omdat we de moed opgaven maar meer omdat we de zaak niet wilden verstoren.

Ik heb me wel afgevraagd hoe het mogelijk is dat de ene vogel zich vrij gemakkelijk in het net laat drijven terwijl een ander exemplaar van dezelfde soort steeds opnieuw weet te ontkomen. Het is echter niet uitgesloten dat we hier te maken hadden met het reeds eerder gevangen exemplaar omdat de afstand tot de eerste vangplaats zo'n 200 meter bedroeg. De vogel zou door ervaring misschien wat voorzichtiger zijn geworden.

Het op deze manier vangen van ralachtigen brengt nogal wat moeilijkheden met zich mee. Over het algemeen zal men eerst een baantje vrij van begroeiing moeten maken voordat men een mistnet kan plaatsen.

Maar dan moet men de vogel eerst al gelokaliseerd hebben. Over het algemeen kost het dus meer dan één nacht om op deze manier een vogel te vangen. In zes nachten slaagden wij er in om maar één exemplaar te vangen, maar die ene was natuurlijk wel iets bijzonders, zodat ik mij bepaald niet teleurgesteld voelde. Bovendien zijn er nog al een paar nachten verloren gegaan voordat wij ons een beetje hadden georiënteerd. Een volgend seizoen zijn de vangstkansen door de opgedane ervaringen hopenlijk wat groter.

Waarschijnlijk is de kans op succes groter wanneer men gebruik maakt van meerdere fuiken, die men gedurende een langere periode laat staan. Een eis is dan natuurlijk wel dat men iedere ochtend kort na de schemering de fuiken controleert en dat is voor iemand die hier niet amtsshalve mee bezig is meestal niet mogelijk.

Daar komt dan nog bij dat de doorlopende vangst met fuiken voor de vogel niet zonder risico is en wanneer het zeldzame soorten betreft, zoals bij mij het geval was, mag men dat risico eigenlijk niet nemen.

Ik zou wel graag van andere vangers horen of er ook betere methoden zijn, want ik ben wel van plan om in een volgend seizoen opnieuw te proberen enkele van deze soorten te vangen.